

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 po poł. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedziele i święta od 12—1. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie z odnośnikiem i z przesyłką pocztową 3 zł. za granicą 6 zł., cena pojedynczego numeru na prowincji 18 groszy CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetr, przed tekstem 1 w tekście 20 groszy, za tekstem 10 groszy. — W numerach świątecznych oraz w prowincji o 25% zagraniczne o 50% drożej. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Konto czekowe w P. K. O. № 80187.

Towarzystwo
Handlowo-
Przemysłowe

„POLHANDEL”

CENTRALA W ŁODZI. ODDZIAŁ W WILNIE
ul. Zamkowa 17.
Sale na składzie wielki wybór
nowości sezonowych:

Oryginalne angielskie, oraz krajowe materiały na płaszcze damskie i suknie. Kamgarny ubraniowe męskie. Materiały bielizniane, wszelkie tkaniny bawełniane i jedwabie. Dywany, kapy gobelinowe, gobeliny na pokrycie mebli, firanki i towary łąwiekie. Hurt i detal. — Ceny konkurencyjne. — Sprzedaż na raty.

NAJSMACZNIEJSZE Sniadania,
podwieczórki i kolacje w **„ARTYSTYCZNEJ”**
ul. Ad. Mickiewicza Nr. 11.
UWAGA!! Od dnia 20 b. m. wydawać będziemy **OBIADY JARSKIE.**
Codziennie wieczorem **KONCERT.**

udział w pracach sejmowej komisji wojskowej nad projektem organizacji naczelnych władz wojskowych.

Komisja do spraw kresowych będzie obradować.

Posel Thugutt powrócił do Warszawy. Posel Stanisław Grabski powrócił w ciągu przyszłego tygodnia, poczem natychmiast rozpoczyna się obrady komisji do spraw kresowych.

O organizację najwyższych władz wojskowych.

Marszałek sejmu p. Rataj odbył dnia 17 konferencję z referentem ustawy o organizacji najwyższych władz wojskowych p. Stefanem Dąbrowskim, który oświadczył, że referat będzie gotów w pierwszych dniach listopada i komisja będzie mogła rozpocząć obrady.

Nieaktualne kandydatury.

Niektóre pisma wymieniły p. p. Targowskiego i Baranowskiego jako kandydatów na stanowisko szefa biura prasowego M. S. Z. Dowiadujemy się, że obie kandydatury są nieaktualne.

Kto będzie podsekretarzem do spraw kresowych.

Ewentualnym podsekretarzem stanu do spraw kresowych będzie prawdopodobnie mianowany jeden z działaczy parlamentarnych, który brał udział w pracach nad ustawami kresowymi.

Możliwość strajku w Łodzi.

Przemysłowcy łódzcy odpowiedzieli odmownie na żądanie robotników o podwyższenie płac. Wobec tego odbył się dnia 16 b. m. wielki wiec, na którym upoważniono główne zarządy do dalszych pertraktacji z zastrzeżeniem, że do strajku można dopuścić dopiero po wyczerpaniu wszelkich środków ugodowych.

Protoktorat nad Grobem św.

Sprawy kościoła grecko-ortodoksyjnego.

BIAŁOGROD, 17.X. (Pat.) Przybyła tu delegacja składająca się z 4-ech wysokich dostojników kościoła grecko-ortodoksyjnego patriarchy w Jerozolimie, która ma prosić króla Aleksandra aby objął protektorat na Grobem Św. w Palestynie. Protektorat ten do-

tychczas sprawował cesarz rosyjski. Przyjęcie takiego protektoratu równie jest przyjęciu godności głowy wszystkich kościołów prawosławnych obejmujących razem 240 milionów wiernych. Delegacja będzie dziś przyjęta przez króla.

Minister Sikorski w Paryżu.

PARYŻ, 17.X. (Pat.) W ciągu dnia wczorajszego ministrowi Sikorskiemu złożyli wizyty: minister wojny gen. Nollet i minister marynarki Dumesnil wraz z szefem swego gabinetu oraz szef sztabu generalnego. W godzinach popołudniowych minister Sikorski złożył wizyty prezesowi Rady Ministrów Herriotowi i prezydentowi re-

publiki Doumerguowi. Po wyjściu z pałacu Elizejskiego p. minister Sikorski oświadczył przedstawicielowi P. A. T. w Paryżu, że jest pod wrażeniem niezwykle serdecznego przyjęcia, jakiego doznał zarówno ze strony prezesa rady ministrów Herriota, jak i Prezydenta Republiki Doumerguéa.

Walka z drożyzną.

WARSZAWA, 17.X. (A. W.) W piątek pod przewodnictwem Premiera Grabskiego odbyła się konferencja w sprawie walki z drożyzną. Grabski wygłosił dłuższe przemówienie, w którym m. in. zaznaczył, że tendencja niżkowa cen, która dała się zauważyć w Polsce, pokrzyżowana została przez nieurodzaj. Drożyzna wzrasta, jednak szybszymi krokami, niż by się to dało wnioskować z wzrostu cen chleba. Premier wygłosił zdanie, że walka z drożyzną powinna

się odbywać nie na drodze ustawowej, np. przez stosowanie ustawy o lichwie, lecz przez wielką akcję, którą objęła najszerze kręgi społeczeństwa. W dyskusji postanowiono stworzyć organizację społeczną, która zajęła się regulacją cen. Statut tej organizacji zostanie opracowany przez specjalną komisję, na czele której stanie p. Widomski, Sekretarz Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.

Francuska polityka zagraniczna.

PARYŻ, 17.X. (Pat.) „Temps” donosi, że komisja finansowa Izby Deputowanych na posiedzeniu porannym zajmowała się budżetem ministerjum spraw zagranicznych. Projekt rządowy przewiduje zniesienie kredytów przeznaczonych na utrzymanie ambasady francuskiej przy Watykanie. Komisja postanowiła wstrzymać rozpatrzenie tej kwestji do chwili uzyskania wyjaśnień ze strony rządu. Pro-

jekt rządowy przewiduje również zniesienie kredytów w wysokości 448 tys. franków przeznaczonych na utrzymanie ambasady francuskiej w Rosji, która to pozycja utrzymywana była w budżecie przez rząd poprzednie chociaż ambasada nie istniała. Przy tej okazji Izba zażądała od Herriota wyjaśnień co do zamiarów jego w sprawie podjęcia stosunków dyplomatycznych z Rosją.

Zycie ekonomiczne.

G I E Ł D A.

WARSZAWA, 17.X. (A. W.) Warszawska giełda urzędowa (w złotych). Dolar 5,18 $\frac{1}{2}$, Przekazy: Nowy Jork 5,18 $\frac{1}{2}$ —5,18—5,18 $\frac{1}{2}$, Londyn 23,86—23,81. Paryż 27,81—27,80, Wiedeń 7,32 $\frac{1}{2}$, Praga 15,45, Włochy 22,72, Belgja 25,16, Szwajcaria 99,82 $\frac{1}{2}$ —99,80 $\frac{1}{2}$ —99,82 $\frac{1}{2}$, milionówka 0,71—0,75—0,73, bony złote 0,92, pożyczka złota 6,00—5,90, dolarowa 3,60—3,70, kolejowa 8,50—9,00. Tendencja mocniejsza.

Akcje (w złotych): Bank Handlowy w Warszawie 6,70—6,75—6,70, Bank Kredytowy 0,80—0,81, Warszawskie T-wo fabryk cukru 4,00—3,95—3,12, Rudzki 1,45—1,47, Ostrowieckie 7,80—7,65—7,68, Starachowice 2,73—2,63—2,66. Tendencja słaba.

Ustawy czekowa i wekslowa.

Na mocy uchwalonych przez sejm pełnomocnictw skarbowych, będzie wydana ustawa wekslowa i czekowa.

Ustawa czekowa oparta jest na nowoczesnych wzorach francuskich i szwajcarskich. Zaznaczyć należy, że Rosja ustawy czekowej nie miała.

Ustawa wekslowa oparta będzie na najbardziej nowoczesnych doświadczeniach różnych państw. Obie ustawy jednolite dla całego państwa, znakomicie ułatwią operacje czekowe i wekslowe, zwłaszcza w obrocie między dzielnicami Rzeczypospolitej, w których dotąd panują różne rozporządzenia i zwyczaje handlowe.

Ustawa akcyjna.

Celem opracowania ustawy akcyjnej, wyłoniło min. skarbu oraz min. przemysłu i handlu komisje z udziałem kół prawniczych.

Na prezesa powołany jest b. naczelnik wydziału prawnego min. przem. i handlu p. Karol Kozłowski, wiceprezesa jest poseł p. Adam Chełmiński, sekretarzem i referentem zarazem dr. W. Supiński z min. przem. handl., zastępcą sekretarza p. J. Szatensztejn, radca prawny min. skarbu. Ustawa ma być opracowana przed 5-go grudnia r. b.

Monety srebrne.

Niezależnie od będącego w drodze transportu monet srebrnych 2-u złotych, który w tych dniach przypłynął ma z Ameryki do portu gdańskiego, d. 16 b. m. wysłano z Anglii drugi transport monet srebrnych. Transport ten zawierać będzie milion sztuk srebrnych monet 2-u złotych. Po przybyciu tych transportów do Warszawy i po przejeździe ich przez mennicę państwową, będą one niezwłocznie puszczone w obieg częściowo w miejsce wycofywanych z obiegu biletów zdawkowych, wartości poniżej złotego.

Ograniczanie domokraczów.

Informują nas, iż nasze placówki zagraniczne otrzymały polecenie, ażeby odmawiały udzielania wiz obokrajowym domokraczom, zamierzającym przybywać do Polski ze swymi towarami.

Przemiał zboża.

W sprawie zamierzonego ograniczenia przemiału zboża dowiadujemy się, iż rząd zamierza zabronić przemiału maki niżej procentowej, aniżeli 70 proc.

Zabawę Taneczną

na rzecz budowy

KOŚCIOŁA na SOŁTANISZKACH

oraz DOMU LUDOWEGO przy tym Kościele
urządza

Komitet Obywatelski budowy

w dniu 18 października b. r.

w domu OFICERA POLSKIEGO

przy ul. Mickiewicza 13.

ZABAWĘ UROZMAICĄ NIESPODZIANKI.

Zaproszenia obowiązujące można otrzymać w cukierniach P.P. Sztralów od czwartku pomiędzy 6—10 wieczorem i w dzień zabawy przy wejściu. Początek zabawy o 9 w.

Liga Morska i Rzeczna

ODDZIAŁ W WILNIE.

Mickiewicza Nr. 1.

W niedzielę dn. 19 października o godz. 12 ej w połud. w sali kina „Helios” odbędzie się ODCZYTY p. t.

„PORT W GDYNI”

który wygłosi Inż. PIOTR BOMAS z Gdyni.

Odczyt ilustrowany będzie szeregiem zdjęć, na zakończenie zademonstrowany będzie ciekawy film morski.

Ceny miejsce gr. 50 do zł. 3.

Bilety wcześniej do nabycia w firmach: E. i W. Szumański, Mickiewicza 1 i Jan Wokulski i S. ka, Wielka 9, oraz w cukierni B. Satrialla, Mickiewicza 12. W dniu odczytu w kasie kina „Helios” od g. 10 $\frac{1}{2}$ rano.

Prof. SZYMAŃSKI

(Dyr. Uniw. Kliniki Okulistycznej)

powrócił z zagranicy i przyjmuje prywatnie chorych na oczy od g. 5 do 6 w. D. 14 ul. Kościuszki (Antokol).

Klinika OCZNA

Uniw. S. B.

(Szpital wojskowy na Antokolu)

udziela bezpłatnych porad niezamownym chorym w dniu powszednim od godz. 11 do 1.1

Biuro Reklamowe

Stefana Grabowskiego

Mickiewicza Nr. 4, tel. 228

Przyjmuje ogłoszenia do wszystkich pism bez wyjątku, wychodzących w Wilnie i na prowincji. Warunki bardzo dogodne, kosztorysy na każde żądanie.

Dr. E. GLOBUS

(chor. skórne i weneryczne)

powrócił.

Ul. Wileńska 32.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Preliminarz budżetowy w sejmie.

Wczoraj dnia 17 b. m. złożony został w sejmie preliminarz budżetowy na rok 1925.

Min. Sikorski powraca z Paryża.

Dowiadujemy się, że pobyt ministra Sikorskiego w Paryżu potrwa krócej aniżeli było zamierzone. Min. Sikorski odbędzie tylko najważniejsze konferencje, poczem powróci do Warszawy i weźmie

Sprawa granic.

Wybitny publicysta francuski p. Bainville w dalszym ciągu zastanawia się w „L'Action Française” nad akcją międzynarodową, zmierzającą do rewizji pewnych granic. Jednym z kierowników tej akcji jest znany włoski defetysta, b. premier włoski Nitti.

„Włoch ten — pisze p. Bainville — doszedł już do tego, że czuje i myśli jak Niemiec. Z tego powodu jest tak cennym jako prawdziwy świadek. Wystarczy zwrócić się do niego, aby dowiedzieć się, czego pragną Niemcy.

Pewne jego oświadczenia obiegają obecnie prasę. „Zważcie — mówił p. Nitti — że Niemcy nigdy nie zgodzą się na przyjęcie w dobrej wierze warunków takich, jak korytarz gdański, który dzieli ich kraj na dwie części. Nie zgodzą się nigdy na podział Górnego Śląska, nie mówiąc o innych warunkach. Niemcy poddają się tym warunkom jako koniecznościom chwili, lecz zgoda ta nie jest szczerą.”

P. Nitti zapewnia zresztą, że podobne poglądy wyrażają Węgrzy, o czym świadczy mowa hr. Apponyi w Genewie. Jest to również punkt widzenia sowietów, które nie uznają podziału dawnego cesarstwa. Strzeżcie się Polsko, Estonia i Łotwo! — woła p. Bainville.

Można zrozumieć więc, dlaczego państwa te podpisały protokół genewski. Jako zagrożone, moceństwa te pragną gwarancji i wzajemnej pomocy. Tylko czy są one pewne, że pomoc tę istotnie otrzymają?

Z chwilą, gdy Niemcy wejdą do Ligi Narodów, sprawy terytorjalne znajdują się na porządku dziennym. Właściwie kwestie te już są poruszane. Niemcy muszą

wywozić towary i ludzi. Formuła ta jest formułą traktatów handlowych oraz rewizji traktatów pokoju. W r. 1914 była to formułka wojny. W miarę jak postępuje podnoszenie się Niemiec i jak powracamy do stanu przedwojennego wznawiają się te same zagadnienia.

Do czego zmierza nowa polityka francuska od 11 maja? Idealistycznie zmierza ona do usunięcia skutków wojny. Wychodzi ona z założenia, że ostatnia wojna mogła być usunięta. Chodzi więc o teoretyczne opracowanie sposobów pacyfistycznych, które byłyby w stanie zlikwidować zatargi. Zbliżając się do warunków z r. 1914, można dowodzić, że środki te polegałyby na przyznaniu Niemcom, oraz rozmnajającej się ludności niemieckiej odpowiedniego „miejsca pod słońcem”. Trudno jest określić, kto miałby płacić koszt tej praktyki.

P. Bainville niewątpliwie dobrze podchwycił rozumowanie i tendencje kół „pacyfistycznych”. Należy tylko zapytać apostołów „pokoju”, dlaczego specjalnie Niemcy mają uzyskać uprzywilejowane stanowisko „pod słońcem” kosztem innych narodów? Sympatje pacyfistów dla Niemiec są zbyt daleko posunięte, aby mogły być szczerze i bezinteresowne. Dziwić się tylko należy, że koła te nie rozumieją, iż naruszenie granic grozi wojną a może i rewolucją powszechną. Stronnictwa rządzące obecnie we Francji powinny mieć się dlatego na baczności przed sympatykami ruchu na rzecz rewizji granic. Gra bowiem „pacyfistów” może wywołać wielką zawieruchę. Kto wiatr sieje, zbiera burzę.

Nadzwyczajna sesja Rady Ligi Narodów.

Sprawa konfliktu aglo-tureckiego.

GENEWA, 18.X. (Pat.) Przewodniczący Rady Ligi Hymans powiadomił sekretarjat Rady Ligi Narodów o swojej decyzji zwola-

Jak Czesi uczczą pamięć Sienkiewicza.

PRAGA, 17.X. (Pat.) Dziś odbyło się posiedzenie delegatów towarzystw naukowych literackich, społecznych, naukowych i politycznych na którym wyłoniono komitet dla uczczenia pamięci Henryka Sienkiewicza. W posiedzeniu wzięli również udział przedstawiciele rządu. Ustalono skład eskorty honorowej, oraz program przewiezienia zwłok Sienkiewicza ze stacji granicznej do Pragi. Dalej program przetransportowania zwłok z dworca Wilsona do Pan-

teonu, program samej uroczystości w panteonie, wreszcie program przewiezienia zwłok z powrotem na dworzec Wilsona. Członkowie komitetu udadzą się do Piotrowic, gdzie będzie złożony ostatni hołd zwłokom. Przygotowania do uroczystości Sienkiewiczowskiej w dalszym ciągu spotykają się z wielkim zainteresowaniem wszystkich warstw społeczeństwa. W czasie przeprowadzenia zwłok z dworca Wilsona do panteonu, młodzież szkolna utworzy szpaler.

Czesko-litewskie bratanie.

KOWNO, 17.X. (A. W.) Z powodu 500 rocznicy zgonu czeskiego bohatera narodowego Jana Žytki zarząd związku oficerów litewskich przesłał związkowi oficerów czeskich portret wielkiego

Witolda z listem, w którym oficerowie litewscy piszą, iż Witold żywił wielkie sympatje dla narodu czeskiego i wspierał Žytkę w walkach przeciwko Niemcom.

Przyszłość Niemiec leży na Wschodzie.

BERLIN, 17.X. (Pat.) Obradujący tu komitet do spraw wschodnio-niemieckich partii ludowej ogłosił rezolucję, głoszącą, że praca nad zachowaniem elementu niemieckiego na Wschodzie należy do najważniejszych zadań obecnej polityki niemieckiej.

Komitet dziękuje za owocne prace w tym kierunku, Niemcom, zamieszkałym w prowincjach oderwanych od Rzeszy, oraz zamieszkałym dalej na wschód, poza dawnymi granicami imperjum,

Kłajpeda pod rządami litewskimi.

KŁAJPEDA, 17.X. (Pat.) „Melmeler Dampfboot”, omawiając gospodarskie położenie Kłajpedy, pisze: w Kłajpedzie, dopóki kraj nie należał do Litwy panował dobrobyt. Dzisiaj stosunki wyglądają zupełnie inaczej: port przedstawia widok wprost rozpaczliwy. Litwa przyrzekała dużo, nie zrobiła jednak nic. W związku z zarejestrowaniem konwencji kłajpedzkiej w Lidze Narodów dziennik domaga się przeprowadzenia wyborów z obszaru Kłajpedy do Sejmu Ko-

wieńskiego. Sojełni demokracji zgłosili w tej sprawie w sejmie Kowieńskim interpelację, która jednakże została odrzucona, gdyż rządząca na Litwie chrześcijańska demokracja obawia się, że posłowie kłajpedzcy w liczbie 6, którzy z pewnością nie przyłączyliby się do większości obecnej, spowodują zupełne przesunięcie sił w Sejmie Kowieńskim i pozbawią chrześcijańską demokrację jej dominującego stanowiska.

Sąd zaoczny nad niemieckimi generałami-katami.

PARYŻ, 17.X. (Pat.) Sąd wojskowy 10-go korpusu w Nancy wydał wyrok w procesie przeciwko szeregowi generałów niemieckich i oficerów sztabowych, oskarżonych o to, że dnia 24 sierpnia 1914 r. przy zajęciu miejscowości Gerbe-Ville w Lotaryngji wydali rozkaz rozstrzelania znacznej części ludności. Sledztwo w tej sprawie trwało przez rok. Wysłuchano

około 100 świadków, między innymi żołnierzy lotaryngskich i alzackich, którzy swego czasu służyli w armii niemieckiej. Zasądzono in contumaciam na karę śmierci 7-miu oskarżonych, między innymi gen. Klause i gen. von Berena. Kilku innych oskarżonych skazano na 20 lat robót przymusowych.

Wojna domowa w Chinach.

LONDYN, 17.X. (Pat.) Donoszą z Kantonu, że walki między korpusem ochotniczym zorganizowanym przez potentatów przemysłowych a wojskami Sun-Yat-Tsena toczą się na ulicach miasta już od 2-eh dni. W czasie tych walk w wielu punktach miasta wybuchły

pożary. Sun-Yat-Tsen twierdzi, że powiodło mu się usunąć z Kantonu wszystkie nieregularne organizacje wojskowe.

PEKIN, 17.X. (Pat.) Wojska Czang Tao Lina zostały odrzucone poza wielki mur chiński.

Z rajy sowieckiego.

Głód w Rosji.

MOSKWA, (Rps.) Z nad Wołgi nadechodzą wiadomości, o licznych wypadkach śmierci głodowej zwłaszcza wśród dzieci i starców.

W wielu miejscowościach ludność już obecnie żywi się surogatami, które wszakże również znajdują się w ilości bardzo niedostatecznej. Szczególnie w ciężkiej sytuacji znajduje się ludność gubernij południowo-wschodnich, jak astrachańska i stawropolska, nie posiadająca nawet żelaznicy i tym podobnych surogatów.

Powstanie w Gruzji.

PARYŻ, 17.X. (Pat.) Chicago Tribune donosi z Konstantynopola, że powstańcy gruzińscy zniszczyli szereg rafinerji nafty w okolicach Baku.

Niemiecko-rosyjski traktat handlowy.

BERLIN, 17.X. (Pat.) Z początkiem listopada rozpoczyna się rokowania w sprawie zawarcia niemiecko-rosyjskiego traktatu handlowego. Zamianowana już została delegacja rosyjska złożona z sześciu członków.

Skromna ofiara.

WARSZAWA, 17.X. (A. W.) Niemiecki chargé d'affaires w Moskwie, Radewitz, wręczył Czierzerinowi 1000 rb. w imieniu narodu niemieckiego, jako ofiarę dla powodźnia w Petersburgu. Radewitz wręczając ofiarę zaznaczył, że skromna ta suma jest wyrazem odwiecznej przyjaźni niemiecko-rosyjskiej. Czierzerin w swej odpowiedzi wygłosił zdanie, że współczucie narodu niemieckiego jest jednym jeszcze ogniwem łączącym oba narody.

Sejm i Rząd.

Odroczenia wojskowe dla studentów.

Na skutek interwencji posła Załuski—ministerjum spraw wojskowych przyrzekło wydać w najbliższym czasie rozporządzenie, które ureguluje sprawę służby wojskowej studentów wyższych uczelni i b. ochotników.

Na zasadzie tego rozporządzenia, studenci wyższych uczelni roczników 1902 i 1903, którzy chcą skorzystać z prawa odroczenia służby wojskowej, a którzy złożyli o to podania, ale bez załączenia odpowiednich dowodów i z tego powodu pobrani zostali do wojska, będą mogli przesyłać podania o odroczenie służby bezpośrednio do gabinetu ministra spraw wojskowych, z załączeniem owych dokumentów.

W sprawie studentów b. ochotników rozporządzenie to poleci zastosowanie takich samych przepisów, jak dla studentów, oficerów rezerwy.

Projekt samorządu wiejskiego.

WARSZAWA, 17.X. (Pat.) Sejmowa komisja administracyjna pod przewodnictwem pos. Ilskiego rozpatrywała artykuły 19 i 20 projektu o samorządzie wiejskim. W art. 19 została ustalona ilość radnych w gminach przez przyjęcie następującej tabliczki: gminy liczące do 2 000, mieszkańców wybierają 16 radnych, 5 000,

miesz. 20 radnych, 8 000 miesz. 24 radnych, 10 000 miesz., 28 radnych a na każde dalsze 5 000 miesz. gmina wybierać będzie 4 radnych dodatkowo. W art. 20 dotyczącym wieku wymaganego dla biernego prawa wyborczego komisja większością głosów określiła wiek ten na 24 lata, wbrew projektowi rządowemu, określającemu go na 21 lat. W tej sprawie przedstawiciele ugrupowań lewicowych zgłosili wniosek mniejszości.

Konferencja u prem. Grabskiego.

WARSZAWA, 17.X. (Pat.) W piątek premier Grabski zaprosił do siebie przewodniczących klubów sejmowych, posłów którzy przebywali zagranicą, oraz ministra Skrzyńskiego, Miklaszewskiego i Hübnera celem omówienia położenia politycznego i gospodarczego Państwa.

Podróża posłów lewicowych.

PARYŻ, 17.X. (Pat.) Do Paryża przybyli posłowie partii Wyzwolenia Dąbski i Rudziński, którzy wraz z dr. Motsem, przedstawicielem tego stronnictwa we Francji, udali się na kongres francuskiego stronnictwa radykalnego w Boulogne sur Mer, gdzie zostanie utworzony międzynarodowy związek stronnictw radykalnych. W niedzielę przy zamknięciu kongresu H-ririot wygłosił wielkie przemówienie polityczne.

Dokoła wyborów w Anglii.

Myśl polityczna francuska całkowicie obecnie skoncentrowana jest na kampanji wyborczej Anglii.

W kołach politycznych Paryża doskonale sobie zdają sprawę z olbrzymiego wpływu, jaki wywrze w Europie zwycięstwo lub porażka Mac Donalda.

Sądzono jednak że słów samego Mac Donalda, że labouryści będą chwilowo usunięci na bok.

Istotnie, jak stwierdza jednoznacznie prasa paryska, za wyjątkiem bodaj jedynie „Humanite”, kampanja wyborcza w Anglii odbywa się pod hasłem zaciętej walki przeciw socjalizmowi w drugiej międzynarodowce.

Do walki tej przyłączył się nawet Lloyd George, oraz inni dawniejsi sympatycy labourystów.

Faktem jest, że Snowdenowi, Hendersonowi, Thomasowi i Mac Donaldowi czynione są zarzuty, jakie opinia angielska uważa za najcięższe i o jakie nigdy bodaj nie oskarżała swych mężów stanu, mianowicie o fałsz i kłamstwo.

* * *

Jak donosi do „Gaz. Warsz.” korespondent londyński p. K. Smogorzewski, zarządy centralne partii konserwatywistów i liberałów zaprzeczają wiadomościom, jakoby zawarty został pakt tych stronnictw celem zwalczania socjalistów.

Energicznym zwolennikiem takiego paktu jest Lloyd George, widząc szanse swego powrotu do władzy tych w odbudowaniu dawnej koalicji. Konserwatyści atoli nie chcą o tem słyszeć. Celem zwiększenia i zjednoczenia sił konserwatywnych istniał projekt ustąpienia St. Baldwina z roli przywódcy i przesunięcie na to miejsce A. Chamberlaina, wobec jednak niejasnego stanowiska tegoż do Lloyd'a George'a konserwatyści zatrzymują Baldwina

Gdyby uzyskali większość w Izbie, wówczas Baldwin stanąłby na czele gabinetu, kombinacja zaś z Chamberlainem jest brana pod uwagę na wypadek, gdyby poparcie prawego skrzydła liberałów było dla rządu konieczne.

Konserwatyści i liberałowie idą do walki wyborczej osobno, mimo to jednak w kilkunastu okręgach doszło już do porozumienia lokalnego celem niedopuszczenia do wyboru socjalisty.

W kołach City zapewniają, że stosunek konserwatywistów do liberałów i socjalistów w przyszłej Izbie będzie jak 3:1:2.

* * *

BELFAST, 16.10. (Pat.) Renter donosi: Kandydat partii robotniczej został pobity przez tłum. W starciu zostało rannych 20 osób.

Wiadomości telegraficzne

— Według doniesień ze Stokholmu obarczony przez króla misją utworzenia nowego gabinetu przywódcą socjalistów Branting utworzy gabinet wyłącznie socjaldemokratyczny.

— Według doniesień „Tribuny” z kół dworskich potwierdza się wiadomości o zawarciu związków małżeńskich pomiędzy włoskim następcą tronu Humbertem a księżniczką Marją Jose, oraz księciem Brabantu i ks. Rafaldą Sabaudzka.

— Rokowania litewsko-litewskie w sprawie unifikacji taryf kolejowych litewskiej i lotewskiej doprowadziły do zupełnego porozumienia. Głównym celem rokowań jest utworzenie unji kolejowej pomiędzy Łotwą i Litwą.

— W czasie konferencji przedstawicieli agencji telegraficznych Estonji, Łotwy i Litwy doszło do porozumienia, w sprawie wymiany informacji o sytuacji wewnętrznej tych krajów, oraz w sprawie zorganizowania wspólnej sieci informacyjnej z zagranicą.

TEATR POLSKI „Lutnia”

Dziś 2 przedstawienia.
O godz. 4-ej p.p. przedstawienie szkolne „Zemsta”
komedia Al. Fredry.
Ceny miejsc najniższe.
O godz. 8-ej wiecz.
„Prawo posafunku”
komedia Tristana Bernard'a.

Dzień polityczny.

Niemieckie sny o potęgę.

Ostatnie powodzenia niemieckie na terenie polityki międzynarodowej, przychylnie traktowane Niemiec przez „demokratyczne” rządy Anglii przyprowadzają Niemców o stan gorączkowy. Bezpośredni powód do „głębokich” politycznych rozważań i przepowiedni daje „Deutsche Rundschau” lot Zeppelina przez Atlantyk.

Nadchodzi „nowe czasy”—oto tok myśli artykułu „Deutsche Rundschau” (Nr. 239)—era techniki. Dawniejsza era otrzymała w Wersalu ostatnie namaszczenie. Dzisiaj inny dyktator władz będzie światem: technika. Rozwój lotnictwa i radio, niemiecki Zeppelin swobodnie ponad Francją płynnie w przestworzach do Ameryki, dźwięki mowy niemieckiej, antypolskiej treści swobodnie rozlegają się zapomocą radio także w Polsce, i nikogo za to nie można wtroczyć do więzienia.

Powstają nowe związki, nowe połączenia, góry, doliny i rzeki, a przedewszystkiem granice nie są już żadną przeszkodą. I oto po tego rodzaju rozumowaniach co do przyszłości i teraźniejszości następuje takie „proroctwo”.

W najbliższym przypuszczalnie czasie doczekamy się także zmiany problemu ochrony mniejszości narodowych. Zleci się wówczas wielkim narodom, jakimi w Europie są naród niemiecki i rosyjski, które w tej erze komunikacji bez dokonania zmian granic przewyżniają największe trudności graniczne, aby chroniły prawo narodów mniejszych do samodzielnego bytu. Oby narody te — dopóki siła państwowa silniejsza jest niż łączność ponad-narodowa — aby dzisiaj już narody mniejsze w interesie własnej przyszłości znalazły te drogi, które później zmuszone będą kroczyć w inny może sposób, ale w walce o byt podobnej do tej, którą dziś prowadzą ich mniejszości narodowe.

Z mądrych tych słów przesiera wyraźna groźba pod adresem Polski: wyraźna „przepowiednia”, że zostanie ona oddana „pod pieczę” wielkiej Rosji i Niemiec.

Oto próba bezczelności i przykład niesłychanej wprost wolności prasy mniejszościowej w Polsce!

Niepowodzenie ukraińców.

Ciekawe w tej sprawie szczegóły znajdujemy w opisie wiecu „ukraińskiego”, urządzonego przez posłów Pawła i Antoniego Wasyńczuków oraz senatora Pasternaka, z tego samego co i dwaj poprzedni klubu ukraińskiego, w Chełmie 11 b. m. Opis ten znajdujemy w miejscowym tygodniku „Zwierciadło”.

Wiec urządzony został w dzień odpustu prawosławnego, tak. zw. „Przezystoj”, a więc w dzień kiedy prócz ludności miejscowej zgromadziło się w Chełmie dużo okolicznej ludności prawosławnej.

Pomimo tak licznego napływu ludności wiec „ukraiński” zgromadził drobną gawrodkę słuchaczy. Do tej grupki przyłączyli się powracający z wiecu innego robotnicy miejscowi i z ciekawości zaczęli się przysłuchiwać mowie ukraińskiego senatora, który zaczął przemówienie od wyrażenia radości na widok tak licznie zgromadzonych Ukraińców, którzy cierpią w Polsce za „swoju wiru”. (Widocznie na wiecach ukraińskich nawet w dzień odpustu nie wiele gromadzi się słuchaczy).

Większość zebranych usłyszawszy, że są Ukraińcami, prześladowanymi za swoją wiarę, żywo przeciw temu zaprotestowali.

Posypali się okrzyki: „kłamiesz, precz won, jak ci u nas źle—jazda do Moskwy”.

Pan senator zgłupiał i nie rozumiejąc bardzo o co chodzi, ciągnął w dalszym ciągu w tym samym tonie, rozczulając się nad—ciasnótą cerkwi, która uniemożliwia przybycie na odpust tylu ukraińców ilu zbierało się ich w tym dniu przed wojną.

To jeszcze bardziej rozdrażniło zebranych i przypomnieli głośno że i senator Pasternak i obaj posłowie Wasyńczukowie są wychowanymi Eulogjusza rusyfikatorski—karjerowcami. Obecnie taką

samą karierę robią na ukraińskim.

Oburzenie w tłumie wzrastało, a wreszcie któryś z bardziej krwawych słuchaczy schwył za nogę stołu na którym stał senator Pasternak.

Spowodowało to fatalny karambol. Uniesiony z jednej strony stół nie wytrzymał ciężkiej figury dobrze odżywanego („na krzywdzie ukraińskiej”) senatora i pękł w połowie. Pan senator wywrócił koziółka i znalazł się na ziemi, do góry nogami.

Oczywiście wiec został przerwany.

Przegląd prasy.

Zacznijmy od spraw gospodarczych. Drożyzna powoli, ale stale, podnosi głowę w górę, korzystając z wydziałów komisji statystycznych, aby uprawnić swój ruch... ad astra. To też coraz głośniejsze są wołania dopominające się skasowanie tych komisji „robiących” drożyznę, a za to zalecające oszczędzanie, jako jedyny środek wyjścia z sytuacji.

Sprawę drożyzny rozważa ostatni „Kur. Lwowski” i pomiędzy innymi pisze:

„Liczne zestawienia wskazują, że drożyzna ta tworzy się bardzo często, nie tyle w fabryce, co w pośrednictwie. Procenty zysków handlowych są tak wysokie, jak nigdy. Nie trudno udowodnić, że przyczyną tego jest nie „pasek”, nie jakieś sztuczne windowanie cen, ale przedewszystkiem brak, lub drożyzna kredytu, degradacja kapitału handlowego wogóle. To też walka z drożyzną w handlu, nie może być zamkniętą do zagadnienia popierania spółdzielczości spożywczej. Chodzi o wzmocnienie kapitału handlowego w sposób wydajny, o uruchomienie znaczących kredytów dla handlu, kredytów zdolnych do ożywienia obrotów. Ale drożyznę również tworzy, jak to już wspomnieliśmy, zacofanie naszego przemysłu. A pod tym względem już znacznie więcej możnaby było zrobić. Z jednej strony niezbędne jest wydawniejsze poparcie każdej akcji, ku wprowadzeniu w życie wyników naukowego badania organizacji pracy. Z drugiej, niezbędna jest presja na przemysł w kierunku udoskonalenia wytwórczości. Ani groźba kredytu tym, co pozostają w tyle! Ani groźba tym, którzy sami siebie skazują na zagładę”.

Od spraw gospodarczych, acz w innym rodzaju zaczyns „Piast” pod nową redakcją pos. Kiernika. Tu już widzimy wyraźnie wskazywanie palcem winowajców, zawzięcie, którym nie jest w kraju tak jak być powinno.

„Właśnie donoszą dzienniki, że Grabski przedłożył dodatkowy budżet, żądając od Sejmu uchwalenia mu dodatkowych kredytów, gdyż uchwalone w budżecie pierwotnym, głównym, wystarczą zaledwo na 10 miesięcy”.

A ponieważ na pokrycie dotychczasowych kredytów obciążały się obywateli, niby wiałbady juczne, z czego pokryje się dodatkowe kredyty?

Pożyczka zagraniczna staje się koniecznością. Niestety, zagranica nie kwapi się z pomocą takiemu państwu, którego reprezentanci panowie Bryle, Dąbsey, Putki i Pluty, ba, całe stronnictwa i kluby sejmowe, zbrodniczo obalają rządy, które mają i wykonują program państwowy, bez oglądania się na ulicę, wprowadzając w to miejsce takie, które nie mając większości i trwałego oparcia o kluby sejmowe, muszą oglądać się na ulicę, liczyć z krzykiem i hałasem, ulegać groźbie, okupować się tym, co boją się odpowiedzialności za rządy, ale korzystać z rządu mieć chcą i za wszelką cenę owe ciągną, codziennie umniejszają Polskę, okradają ją i do upadku prowadzą. Zażale, gdyby zbrodniczo przeciwko Rzeczypospolitej nie uchodziły u nas bezkarnie, niejedną z tych, co dzisiaj, jako przedstawiciel narodu, zasiada w Sejmie, zawisnąby na suchoj gałęzi, bo takie tylko „wywyższenie” za jego działalność na niwie społecznej i narodowej, od społeczeństwa i narodu mu się należy”.

A ta destrukcyjna, zamiast twórczej, robota zwraca naszą uwagę na wschodnie polacie Kraju, które najwięcej doznały na sobie skutków tej zgrabnej zabawy i dlatego wymagają specjalnej opieki Rządu. A tymczasem, jak pisze poseł ks. Kaczyński w „Nowem Życiu”.

„Jak dotychczas nie widać żadnego czynu ze strony rządu na ziemiach wschodnich. Cała uwaga rządu zaprzęgnięta jest ustawami językowymi, które nie mają dziś żadnego znaczenia i nie sprowadzą pożądaných skutków. Niezadowolone ludności, powiedzmy sobie szczerze, nie wypytują zupełnie z tego, że urzędnik mówi do niej po polsku, ale jedynie i tylko powodem niechęci do nas, jest sytuacja gospodarcza, jaka panuje na kresach. Obciążenie podatkowe stanowią tam jest za wielkie. Część kraju najbardziej z natury, zniszczona przez wojnę, nie może nieść takich ciężarów, jak inne dzielnice państwa. Polityka rządu, gdy chodzi o rozłożenie danin państwowych, powinna iść w kierunku stosowania dużych ulg dla kresów. Następnie, inne dzielnice korzystają z dużej pomocy państwowej, tak dla rolnictwa, jak przemysłu i handlu. Ludność kresowa, organizacyjnie najsiłabsza,

nie umie wywierać odpowiedniego nacisku na sfery rządowe. Posłowie z kresów, przeważnie o niskim poziomie, agitatorowie i demagogi, zupełnie nie zwracają uwagi na sytuację gospodarczą. Zresztą, dla wielu z nich—im gorzej na kresach, tem dla nich lepiej”.

I tu już dotykamy stosunku naszego politycznego z ościenną Rosją, stosunku, który nie może nie wywierać poważnego wpływu na życie gospodarcze i Kresów wschodnich i całego Państwa.

To też widzimy się zupełnie z „Gazeta Warsz.” gdy pisze:

„Bez względu na charakter ustroju przyszłej Rosji, można uznać za pewnik, że Rosja ta, w ciągu długich lat, będzie musiała przedewszystkiem zająć się gospodarczą i administracyjną odbudową państwa. Przyszła Rosja będzie pod względem gospodarczym słaba i zniszczona. W takich warunkach polityka przyszłej Rosji, przynajmniej w pierwszym okresie swego istnienia, nie będzie mogła myśleć o konfliktach terytorjalnych z Polską”.

Politykę zagraniczną przyszłej Rosji regulować będą przedewszystkiem postulaty wewnętrznej i gospodarczej odbudowy państwa. Aby dokonać dzieła gospo-

darczej odbudowy, przyszła Rosja będzie zmuszona do zapewnienia sobie drogi morskiej przez Czarne morze, do odzyskania wolnej ręki nad Bałtykiem i wreszcie do opanowania sytuacji w okragach kopalnianych na swej wschodniej granicy. Poza to rzeczą pierwszorzędną wagi dla tej polityki, będzie nawiązanie stosunków handlowych z Zachodem, uzyskanie pożyczki kredytowej i t. d.

Jak widzimy więc, trudno przypuścić, aby przyszła dyplomacja rosyjska zechciała w takich warunkach procesować się z Polską o polskie obszary.

W świetle tych przesłanek upada tak energicznie przez obóz germanofilski rozszerzane twierdzenie, jakoby Rosja musiała być naszym naturalnym nieprzyjacielem. Przeliczył cały szereg faktów wskazuje na to, że w długim okresie swej odbudowy, Rosja będzie potrzebowała pomocy Polski. Chodzi tylko o to, aby polska polityka zagraniczna nie zaniedbała wyzyskania tych konjunktur, które w przyszłości doprowadzić powinny do porozumienia obu narodów”.

Tylko zastrzeżenie: żeby to porozumienie było z obydwóch stron prowadzone cum bona fide—z dobrą wiarą—a nie, jak mówi Sienkiewicz: ty mnie duszę, a ja ciebie szablą! L—i.

Wzmocnienie bezpieczeństwa powiatów Wileńszczyzny.

W związku z częściowym obsadzeniem granicy wschodniej przez Korpus Straży granicznej władze nasze postanowiły wzmocnić zwolnionymi siłami policyjnymi posterunki policyjne w powiatach ziemi Wileńskiej.

Przedewszystkiem użyte, będą rezerwy policji konnej, która zapas koni nie przekazała korpusowi straży granicznej, lecz wyczoła go i użyje do służby wewnętrznej. Związki wzmocnione zostaną posterunki policyjne w powiatach gdzie ujawnił się w ostatnich miesiącach bandytyzm.

Nowa broń dla policji Wileńszczyzny.

Dnia 15 października ukończone zostało przeszkolenie policyjnej obsługi karabinów maszynowych pod kierunkiem por. Kindzbuka i chorążego Kuźmierskiego, delegowanych przez gen. Rydza Smigłego. Komenda Okręgu wileńskiego otrzymała większą ilość karabinów maszynowych lekkich systemu Chouchet. Oddziały policji po przeszkoleniu udadzą się niezwłocznie do powiatów dla wzmocnienia posterunków policyjnych. W ten sposób wzmocniona zostanie ochrona wewnętrzna naszych powiatów.

Kronika wileńska.

Urzędowe.

— Zmiana siedziby Inspektoratu Pracy. Urzędy okręgu i obwodowe inspektoraty pracy na z. Wileńską w przyszłym tygodniu przenoszą się z dotychczasowej swej siedziby przy ul. Sadowej Nr. 25, do gmachu rządowego przy ul. Ostrobramskiej Nr. 19. (s).

— Nowy obwodowy Inspektorat Pracy. Inspektorat Pracy 12 Okręgu w Wilnie przystąpił do organizowania 66 inspektoratu obwodowego na wojew. Nowogródzkie z siedzibą w Lidzie. Powyższy urząd zacznie funkcjonować od dn. 1 listopada r. b.

Inspektorem pracy 66 obwodu na wojew. Nowogródzkie prawdopodobnie zostanie mianowany, dotychczasowy Inspektor pracy 12 okręgu Inż. Lewicki.

Z miast.

— W związku z notatką „Polskie Urzędy pod orłem dwugłowym”, umieszczoną w Nr. 232, Dyrekcja Okręgowa Lasów Państwowych w Wilnie komunikuje nam, iż wszelkie remonty i zmiany dotyczące wyglądu wewnętrznego, częściowo zajmowanego przez tu tejszą Dyrekcję gmachu rządowego przy ul. W. Pohulanka Nr. 24, zależne są od Wileńskiej Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych, której przyznane są odpowiednie kredyty i w której rękę spoczywa wszelka w tej mierze inicjatywa.

— Pod adresem wydziału przemysłowego województwa. Na środku jezdni zaułek Hajda, bezpośrednio przy bramie posesji Nr. 17, 19, położonej przy ulicach Młynowej i Hajda, właściciele gorzelni i rozlewni pod firmą „Wiktorja” (Zewin i Ptasznik) ustawili zbiornik dla przechowywania spirytusu o pojemności około 4.000 litrów. Wymieniony zbiornik ustawiony jest w ten sposób, iż wyjście z bramy posesji Nr. 17 i 19 na zaułek Hajda jest niemożliwym.

Powyższy stan rzeczy jest nader uciążliwym dla mieszkańców posesji Nr. 17 i 19, zagrażając jednocześnie ich życiu i mieniu, ponieważ spirytus jest materiałem łatwopalnym, a nawet wybuchowym i przechowywanie go w większych ilościach w składach zbudowanych na powierzchni wytwarza niebezpieczeństwo pożaru; przy czym pożar taki w danych wa-

runkach byłby tembardziej groźnym, iż jedyną pozostałą bramą od ulicy Młynowej niedostatecznie zabezpieczoną normalną komunikacją, wskutek czego akcja ratownicza stałaby się wielce utrudniona.

Czy wydziałowi przemysłowemu województwa naszego znany jest ten stan rzeczy. Apelowaliśmy już raz w tej sprawie, ale, jak dotychczas, bezskutecznie.

Sprawy kolejowe.

— Przyjazd p. ministra kolei. Kilkakrotnie odkładany i ostatnio wyznaczony przyjazd p. ministra kolei inż. Tyszycki do Wilna na dzień 20 października r. b. wskutek mającego nastąpić expose p. ministra kolei w Sejmie w dniu 23 października r. b., został ostatecznie wyznaczony na dzień 29 października g. 8 rano. (k)

— Nadawanie telegramów prywatnych na stacjach wileńskich. Uzgodniony ostatnio między kolejami a pocztą sposób opłaty za telegramsy prywatne, nadawane na telegraf kolejowy, przedstawia się następująco: W miejscowościach, gdzie niema telegrafu państwowego, a urząd telegraficzny kolejowy upoważniony został do przyjmowania depesz prywatnych opłata jest normalną (t. j. 8 gr. słowo) w innych zaś wypadkach, a więc tych gdzie poza telegrafem kolejowym istnieje i telegraf państwowy oraz odległość od niego jest niewielką, opłata od słowa wynosi 11 groszy.

Nadmienić należy, że telegraf kolejowy przyjmuje tylko depesze zwyczajne, z wyłączeniem depesz pilnych, terminowych itp. (k)

Sprawy akademickie.

— „Tydzień akademicki”. Wezbraj pod przewodnictwem prezesa wojewódzkiego komitetu wileńskiego Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej odbyła się konferencja prasowa w sprawie akcji tygodnia akademickiego w Wileńszczyźnie i Nowogródzkiem. Ustalono zasady wzajemnego porozumienia pomiędzy komitetem wykonawczym a miejscową prasą.

Sprawy rolnicze.

— Powołanie nadzwyczajnej komisji rozjemczej. Na podstawie art. 1 i 2 ustawy z dn. 18 lipca 1924 została powołana przez p. ministra pracy i opieki społecznej, nadzwyczajna komisja rozjemcza dla uregulowania warunków pracy i płacy rzemieślników, stołowników i dniówkowych robotników rolnych. W skład powyższej „komisji” wehodażą po jednym przedstawicielu rządowym od: ministerstwa pracy i opieki społecznej, ministerstwa rolnictwa i dóbr państwowych, ze strony zaś pracodawców i robotników trzech przedstawicieli związków ziemian i trzech zw. zawod. robotników rolnych.

W dn. 13 b. m. na piątym posiedzeniu Nadzw. komisji rozjemcz. przedstawiciele sekretariatu Okręg. Zw. Zawod. Robotników Rolnych uchyliłi się od głosowania przeto cała sprawa uregulowania kwestji spornej przechodzi, zgodnie z art. 2 ustawy z dn. 18.VII r. b. do kompetencji i decyzji trzech, przedstawicieli rządowych. (s)

— Posiedzenie Komisji Ochrony Lasów. Posiedzenie komisji ochrony lasów odbędzie się w dniu 31.X. r. b. Rozpatrywane będą przeważnie sprawy związane z zezwoleniami na wyrąb lasów.

Z życia stowarzyszeń.

— Komitet Ligi Obrony Państwowej podaje do wiadomości, że fanty wylosowane podczas sprzedaży „pudełek szczęścia” w dniu 12 października r. b. na rzecz L.O.P.P. są do odebrania w Sekretariacie Ligi, ul. Mickiewicza 7, lokal Spółdzielczego Banku Ludowego od godz. 9 do 15 ej.

— Z Tow. Przyjaciół Nauk. W niedzielę 19 b. m. odbędzie się o godz. 11 w lokalu Seminarjum Histor. (Zamkowa 11) miesięczne posiedzenie Wydziału III Tow. Przyj. Nauk. Porządek dzienny obejmuje: 1. Sprawy administracyjne. 2. Odczyt prof. F. Konecznego p. t. „Jerzy Semenowicz Ostrogski w Nowogrodzie Wielkim—r. 1458—59”.

— Legalizacja nowych stowarzyszeń. Władze administracyjne zalegalizowały następujące nowe stowarzyszenia: Koło nauczycieli historii szkół średnich z językiem wykładowym polskim, Wileńskie Tow. Ogrodnicze i żydowskie towarzystwo pod nazwą „Pomoc Pracy”.

Odczyty.

— Dyrekcja T-wa „Rozwój” przypomina swym członkom i sympatykom, iż w nadchodzący poniedziałek (20.X.24 r.) o godz. 7 wieczorem odbędzie się odczyt p. Wł. Janiszewskiego, p. t. „Ubi bene, ibi Israel” (gdzie dobrze, tam żyd). Ze względu na treść i powagę tematu poruszanego, frekwencja zapowiadana się duża.

Wstęp na odczyt bezpłatny.

— W Domu ludowym przy ul. Zarzecze dziś w sobotę 18 października o godzinie 7 wiecz. dyr. p. St. Ciozda wygłosi odczyt na temat historyczny. Wstęp bezpłatny.

— Odczyt o współdzielczości. W niedzielę dn. 19 b. m. o godz. 6^{1/2}, wieczorem w Domu Ludowym Polskiej Macierzy Szkolnej im. Piotra Skargi na Antokolu delegat Związku Stowarzyszeń Spożywców w Warszawie p. Wolski wygłosi odczyt o spółdzielczości. Wstęp wolny.

— Wykłady inauguracyjne w Uniwersytecie. Tydzień ubiegły przyniósł dwa wykłady inauguracyjne z dziedziny prawa, wygłoszone przez nowych profesorów Uniw.

Dr. Eugeniusz Waśkowski prof. zwyczajnego prawa cywilnego mówił na temat: „Rozwój ustawodawstwa cywilnego w XIX wieku”.

U wstępu prof. zaznaczył różnicę między prawem publicznym obejmującym interesy państwa, a cywilnym — interesy jednostek. Prawo cywilne gwarantujące jednostce samodzielność osobistą dojrzało już w końcu XVIII w. a wiek XIX skryształizował je w olbrzymiej ilości kodeksów cywilnych jakie wydały wówczas niemal wszystkie państwa.

Liberalizm ich to protest przeciw opiece państwowej, wolność jednostki i zapewniona jej opieka prawa. Autonomia jednostki jest wyzwoleniem jej z ujarznienia średniowiecznego, obdarzeniem wolnością osobistą, wolnością umów i t. d. czego logicznym następstwem — nierówność społeczna i t. d. Odtąd współzawodniczą w ustawodawstwie te dwa prądy: indywidualistyczny i socjalny, aż się zharmonizują dla dobra ogólnego

Drugi wykład inauguracyjny dr. Kazimierza Marji Krzyżanowskiego, zastępcy prof. prawa administracyjnego, dotknął tak mało znanej nam a tak ciekawej dziedziny jak prawo wodne. Prelegent mówiąc na temat: „Interes publiczny jako przewodnia idea prawa wodnego” sięgnął do odległej starożytności, Babilonu, Asyrii, Egiptu, gdzie od zamierzonych czasów były już normy prawa wodnego. Jakkolwiek woda to element wymykający się z pod władzy człowieka, ale wartość jej dla niego i znaczenie dobroczynne, przyczyniły się do ustanowienia norm w ustroju osiadłym. Prawo własności wody — poprzedza prawo własności gruntu.

Z wodą wiąże się wiele uroczystości religijnych. Na Saharze specjaliści urzędnicy od spraw wodnych. Miernik nilowy określający wysokość wylewu, jest zarazem miernikiem wysokości podatków. Babilon i Egipt stworzone przez pracę, zbliżone są do państw nowożytnych bardziej niż Rzym, w którym prawo własności rozciągnięto na wody prywatne. Pozatem istniały tam spółki wodne, akwady i t. d.

Walka między socjalizacją wody, a indywidualizacją przeniosła się do czasów nowożytnych i interes społeczny, publiczny ma tam dziś pierwszeństwo w prawach morskich i t. p.

Na zakończenie mała uwaga. Oba odczyty zyskałyby wiele, gdyby wobec zlej akustyki sali — czytane były wolniej i donioslej. Dużo ciekawych szczegółów nie umknęłoby wtedy słuchaczom. W. Z.

Zabawy. Klub inteligencji pracującej, dawn. klub bankowców. W dniu 18 października r. b. w lokalu klubu (ul. św. Anny 2) odbędzie się zabawa taneczna. Wstęp za rekomendacjami członków klubu. Początek o godz. 10 wiecz. Jednocześnie zarząd nadmienia, iż sobotki taneczne będą odbywać się stale w ciągu okresu zimowego.

— T-wo „Rozwój” komunikuje, iż dn. 18 b. m. o godz. 8 wiecz. w sali „Twa (Trocka 11) odbędzie się zabawa taneczna. Wejście dla członków i gości wprowadzonych s. 1 (jeden).

Różne.

— Sekretarjat Wil. Okręg. Oddz. Stow. Chrześc. Nar. Nauucz. Szkół Powoz w Pelce zawiadamia instytucje i zainteresowane osoby, iż wskutek tego, że prezes Stow. p. Ryszard Antuszewicz bawi czasowo na kuracji dla poratowania zdrowia a obowiązki jego spełnia chwilowo z urzędu jako zastępca wice-prezes p. Moczulski, korespondencja wszelka w sprawach Stow. winna być za przykładem Warsz. Zarządu Głównego adresowana do Zarządu Wileńskiego (Bernardyński zauł. 8) dla rozpatrzenia przezeń takowej. Adresowana gdzieindziej ginie, lub nie jest w czas zatwierdzona i rejestrowana i za zwłoki zżąd wynikłe Zarząd ani Sekretarjat nie odpowiada. Skrzynka do listów przy drzwiach na parterze; listy wymagające pokwitowania oddaje się o piętro wyżej.

Sekretarjat przypomina jednocześnie członkom o sobotniemu zebraniu towarzyskiem (18 go o 7-ej godz.) na którym młody świeżo przybyły nauczyciel p. Tokaj wygłosi referat z dziedziny szkolnictwa.

Z ruchu wydawniczego. — Henryk Sienkiewicz przez Konstantego Wojciechowskiego. Na kładem ruchliwej i zasłużonej Książnicy Atlasu ukazał się szkic krytyczny ś. p. Konstantego Wojciechowskiego o Henryku Sienkiewiczu zawierający prócz samego szkicu studja: Protoplasta Zagłoby, Żywiół subiektywny w trylogii Sienkiewicza i Wojsko Polskie u Sienkiewicza. Całość czyta się niezmiernie lekko. Jest to jakby krótki a jasny przegląd najważniejszych prac Sienkiewicza i pochwylenie najznamienitszych cech tego pisarza.

Teatr, muzyka i sztuka. — „Prawo posalunku”, ta najnowsza, tryskająca humorem komedia, którą konceptowało aż trzech autorów francuskich, grana będzie u nas, tylko jeszcze dziś i jutro. Temat komedji o podkładzie satyrycznym, środowisko powojenne, aktualne zwroty, oraz doskonale zgrany zespół Teatru Polskiego, wszystkie te czynniki składają się na całość prześmiewczą, pobudzającą publiczność do nieustannej weselości.

— „Szał miłośca” (Obięd) — Méré. Teatr Polski pragnąc dać repertuar najnowszymi, nie pozostając w tym kierunku poza teatrami europejskimi. Tym razem młody autor Méré wystąpi przed naszą publicznością z swym najnowszym dziełem „Szał miłośca”, napisanem już po wojnie. W sensacyjnej swej sztuce przedstawia okrucieństwa generała rosyjskiego Michajłowa, którego rewolucja rzuciła na bruk francuski. Bohaterami sztuki będą Purzycki (Michajłow), Grabowska (Natasza, żona Michajłowa), oraz Godlewski (młody dyplomata).

— Przedstawienia szkolne. Dziś i jutro o godz. 4 ej po poł. Teatr Polski daje premierę przeznaczoną dla młodzieży, będzie nią arcydzieło Al. Fredry „Zemsta”.

— Poranek współczesnej pieśni polskiej. W niedzielę 19 b. m. o godz. 12-iej w południe, odbędzie się w „Lutni” nader interesujący poranek, poświęcony twórczości polskich kompozytorów, żyjących obecnie jak to: Szymanowskiego, Paderewskiego, Różyckiego, Melcera, Niewiadomskiego i in. Publiczność wileńska będzie miała nader rzadką sposobność usłyszenia równocześnie występujących trzech sopranów, w osobach pp. W. Hendrychówny, J. Krużanki i J. Korsak-Targowskiej. Słowo wstępne i akompaniament objął p. dr. T. Szeligowski. Ceny miejsc najniższe.

Kronika policyjna. — Statystyka jednodniowa przestępstw. W ciągu ubiegłej doby na terenie Komendy Okręgowej Policji Państwowej zanotowano w Wilnie 1 kradzież z włamaniem, jeden wypadek kradzieży bydła i jeden wypadek nagłej śmierci. W pow. Wileńsko-Trockim zarejestrowano jeden nieszczęśliwy wypadek i dwa pożary, zaś w pow. Święciańskim jeden pożar i jeden wypadek kradzieży konia. (A)

Z prowincji. **WORONOWO, pow. Lidzkiego.** Stosunki miejscowe u nas w Woronowie są nadzwyczaj dziwne. Tak naprzykład byłem świadkiem, gdy podczas rynku w ubiegły wtorek jakiś żyd wlaźł na wóz i zaczął w deskę bić pałąk. Gdy wszyscy obecni zwrócili na to uwagę, żyd ogłosił że: „w przyszły wtorek rynku nie będzie, bo „święto żydowskie, a będzie we środę”. Dziwna rzecz, żydzi wyznaczają dni, kiedy powinny odbywać się rynki, a policja która to wszystko widzi, (podczas tego ogłoszenia był obecnym komendant poste-

runku) nie reaguje na taką samowolę żydowską. Wogóle żydzi w Woronowie, jak widać, nie uznają przepisów administracyjnych, gdyż otwierają i zamykają sklepy, kiedy im się podoba, a cenników to wogóle tutaj nie widziałem. (s.)

Zabójstwo przy zabawie. Dnia 11 b. m. we wsi Rowy, gm. Rzeszańskiej w mieszkaniu Kamińskiego Jana odbywała się zabawa, na której był między innymi Kazimierz Bidulski z bratem swoim Stanisławem i 6 innymi mieszkańcami wsi Joczany gm. Rudomińskiej. Przy końcu zabawy doszło między pijanymi do bójki. Wracający do domu koledzy zauważyli, iż między nimi niema Bidulskiego Kazimierza. Nazajutrz rano udali się w celu odszukania go. Idąc lasem w pobliżu wsi Rowy w miejscowości Gigi znaleźli trupa Bidulskiego z raną tłuczoną powyżej ucha. Powyższą sprawą zajęła się Ekspozytura Sledcza w Wilnie. (x)

Napad pod Solecznikami. Dnia 11 b. m. o godz. 20 ej, jadący wozem z miasteczka Soleczniki do wsi Bohusze, Mowsha Lewin, mieszkaniec miasteczka W. Soleczniki został napadnięty przez nieznanego bandytów, którzy szabowali mu pieniądze oraz konia z wozem. Bliższych szczegółów narazie brak.

Pożar w Nowej Wilejce. Dnia 14 b. m. o godz. 21 w N. Wilejce, przy ul. 3-go Maja z niewiadomej przyczyny spłonął dom drewniany będący pod opieką magistratu m. N. Wilejki. Właściciel powyższego budynku znajduje się w Rosji. (X)

Pożar wesoły przez dziecko. Dnia 15 b. m. o g. 12-iej w folwarku Malinówka, gm. mejszagolskiej, należącem do maj. Bortkuszki i zamieszkałym przez gaj. Kajetana Połockiego wskutek podpalenia przez syna tegoż gajowego 4-letniego chłopca Henryka wybuchł pożar spłonął dom mieszkalny, chlewy, powiatka oraz stodoła. Straty wynoszą 5.000 złotych. (x)

Nieudały pościg. Wysłany w pościg za bandytami posterunkowy Pietko z posterunku P. P. w Lasicy, w pobliżu wsi Drozdy, gm. nożyckiej, w powiecie duniłowickim, spotkał na drodze 2 ch nieznanego osobników w towarzystwie 3 ch kobiet. Na żądanie przedstawienia legitymacji osoby ci rzucały się do ucieczki, wobec tego posterunkowy Pietko dał kilka strzałów za uciekającymi, lecz bezskutecznie. Bandyci zdołali zbiedz.

Stan przestępczości u nas we wrześniu.

Przestępczość w Okręgu Wileńskim w miesiącu wrześniu przedstawiała się następująco: Zanotowano 1 wypadek przestępstwa politycznego, bunt i opór przeciwko władzy: stwierdzono w 7 wypadkach, inne przestępstwa przeciwko władzy — 15 wypadków, przestępstwo urzędowe — 3, szpiegostwo — 2, dezercja — 29, zakłócenie spokoju publicznego — 506, ukrywanie przestępców — 1, przemyślnictwo — 5, włóczęgostwo i żebranie — 52, spekulacja walutowa — 2, fałszerstwo pieniędzy: zameldowane — 2 (wykryto 2), bandytyzm zameldowany — 4 (wykr. 0), rabunek i rozbój zameld. — 6 (wykr. 4), morderstwo zameld. — 3 (wykr. 2), dzieciobójstwa — 6 (wykr. 6), podpalanie — 11 (wykr. 5), pożarów przypadkowych — 24, uszkodzeń cieleśnych — 123 (wykr. 123), podżucanie dzieci — 5 (wykr. 2), przestępstw przeciwko moralności — 30 (wykr. 7), kradzieży z włamaniem — 36 (wykr. 20), kradzieży kieszonkowych — 36 (wykr. 17), kradzieży z pola i lasu — 100, kradzieży bez włamania — 426 (wykr. 267), kradzież koni i bydła — 74 (wykr. 28), oszustwo — 13 (wykr. 8), paskarstwo — 16, potajemne gorzelnictwo — 14, przekroczeń sanitarnych i administracyjnych — 3089, przekroczeń przepisów handlowo-administr. — 433, zaginięcie osób — 5, opilstwo — 676, samobójstw — 12, nieszczęśliwych wypadków ze śmiercią — 12, strajków — 4, samowolnych przekroczeń granicy — 184. Ogółem wypadków przestępczości za wrzesień b. r., było w okręgu wileńskim 6026, a wykryto — 5760, z czego na miasto Wilno przypada: 3227, wykryto — 3143, zaś najmniej w powiecie Duniłowickim bo na — 135, wypadków wykryto — 124. (S.)

WY WSZYSCY,

którzy się uczyli pragniecie! Wy, którzy mieszkacie w sąsiadkach prowincji i dąście do światła, a brak Wam wskazówki i rady, piszcie pod adresem: Kursy Gracjana Pyrka w Warszawie, ul. 8-to Krzyska 17, a wysłano Wam będą bezpłatnie odnośnie wskazówki i rady.

KINO „HELIOS”
Dziś Premjera!
Wszyscy śpieszcie ujrzeć!
Czarodziejsko piękna, Porywająca w grze, Oszałamiająca w tańcu, Bosko zbudowana,
W roli głównej
MAE MURRAY
ul. Wileńska 38.

Wielki erotyczny film w 8 aktach
„CZAR NOCY”
(Fascination).
Bożyszcze mężczyzn,
Objekt zazdrości kobiet,
Ktorej taniec ma moc upejenia większą niż narkotyki...
Taniec Toreadorów!
Walka byków w Hiszpanji!
Początek o godz. 4 ostatni seans o godz. 10 1/4.

Akuszerka
w Warszawie udziela porad dęszarzyn. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.

Poszukiwana
rutynowa, z dobrą wymową nauczycielka języka polskiego do dorosłego ul. Piłsudskiego 38, m. 4 od 5 do 7 wiecz. 0

Dr. ŁUKIEWICZ
Choroby skórne i weneryczne.
wrócił i przyjmuje od godz. 4-7 pop.
Ul. Ad. Mickiewicza 9, — wejście z ul. Śniadeckich 1.

A. KUSZBERKA A. JUFAN.
Niemiecka 4-19 tel. 222. Udziela porad.

KOBIETA-LEKARZ
Dr. Piotrowicz Jartzenko
Ordynator Szpitala Sawłoz Choroby skórne i weneryczne
ul. Zawalna Nr. 22
Przyjmuje wyłącznie panie od godz. 2 1/2-4 po poł.

Dr. D. KENIGSBURG
choroby weneryczne, syfilis i skórne, ul. Mickiewicza 4.
Przyjm. 9-1, 5-8.

Do sprzeczania wilk z rasowy owczarów i stół dębowy (nieudany). Mostowa 7, m. 8

Dom „osobnik” do sprzeczania na dogodnych warunkach. Zakretowa 12, od 2-4 po poł.

Nauczycielka z dobrym niemieckim poszukiwana jest dla udzielania lekcji i konwersacji niemieckiej, ul. Marji-Magdaleny 4 — m. 5, godz. 6-7 wiecz. 0

Obiady domowe Zawalna 8, m. 2. 3

Od zaraz jest do odst. w centrum miasta magazyn z mieszkaniem. Dowiedzieć się w Burze Ogłoszeń S. Jutana, Niemiecka 4 tel. 222.

Pianino zagranicznej firmy do sprzeczania ul. Szpitalna № 7 m. 4 (w pobliżu Zawalnej). 1

Poszukiwać krawców do pracy. Zgłosić się do Dyrekcji Kolejowej, ul. Słowackiego 2, p. 14.

„Polonia” Dziś premiera! UROK, CZAR, ZACHWYT, swą najnowszą kreacją we współczesno-żyłowym dramacie w 7 akt.
Dziś premiera! UROK, CZAR, ZACHWYT, swą najnowszą kreacją we współczesno-żyłowym dramacie w 7 akt.
UPOJENIE wzbudza najpiękniejszą rzymianka
Almirante Manzini

WIELKI SKŁAD OBRABIAREK
DO METALU, BLACHY I DRZEWA, oraz PREC NARZĘDZI POMIAROWYCH I PNEUMATYCZNYCH.
DLATEGO
WYJĄTKOWE CENY OFERT „BE-TE-HA”
Jen. Repr
ERNEST KRAUSE & Co T. A. w Wiedniu
WARSZAWA, ul. Miodowa 2. Tel.: 7-48, 189-45, 216-65.

KURS LEKOJY
kaligrafii i kreślenia planów, oraz miernictwa praktycznego wykłada Profesor byłych kursów mierniczych w Wilnie 10-12 i 4-6. Bazylińska 1 obok Ostrej Bramy. 0

Poszukuję nauczyciela stenografji.
Zgłoszenia do Biura Reklamowego pod literą W. 1

Ambulatorjum Weterynaryjne
Lekarzy weterynary: **K. ŁASZKIEWICZ i B. MUTA**
otwarte w WILNIE, przy ul. Ponarskiej 54 obok stacji towarowej.
Leczenie chorych zwierząt i szczepienia ochronne.
Telefon 494. 8

Dr. Zeldowicz
z Moskwy.
Przyjmuje 9-1 i 5-8
Ul. Ad. Mickiewicza Nr. 24 (obok hotelu „Bristol”).

Dr. Czesław Koneczny
Chirurgja jamy ustnej. Choroby zębów. Sztuczne zęby. (Wojskowym i urzędnikom na raty.) Mickiewicza 11 (gdzie kino), od 10-12 1/2 i od 4-6 1/2.

Dr. medycyny B. SZYRWINDT
Choroby: skórne, weneryczne, syfilis.
Wielka 19. 10-1 i 4-7.

Dr. Med. KAPŁAN
Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Wileńska 11, Telef. 640.

Dr. Wołodźko
ordynator szpitala Sawłoz. Choroby skórne i weneryczne. Od godz. 12-2 i 5-6. Zawalna 22.

Mieszkanie z 3 pokoi, przedp. i kuchni w kolonji bank przy ul. Białostockiej de zamiany na miesz. w dzielnicy Pohulan. Dowiedzieć się w kancelarji gimn. J. Lelewela.

Pasy przeciw obwisłości brzucha, pasy przeciw obniżeniu żołądka. Podpaski przeciw opadaniu macicy. Pasy dla odciążenia brzucha. Bandaże rutynowe, zapotrzebowane największe przepukliny pachwinowe i t. p. Pończochy gumowe na żyłki nóg. Prostotrzymacze przeciw tworzącym się garbom i skrzywieniom! W. D. Polacek, Sambor, Małopol. Ilustrowane katalogi darmo.

Poszukuję dzierżawy majątku z pierwszej ręki 150-200 dziesięcin w pow. Lidzkim lub Oszmiańskim. Zgłoszenia szczegółowe nadsyłać poczt. Tra-by dla „Rolnika”. 1

Przedam magle w dobrym stanie. Dowiedzieć się za ul. Oranżeryjny 6 u dozorczy. 2

Dom do sprzedania ul. Filarecka 4. 2

Podaje się do wiadomości p. p. lekarzy-dentystów i techników dentystycznych m. Wilna i prowincji, że otworzyliśmy w Wilnie
DENTAL DEPOT
ODDZIAŁ NASZEJ FIRMY.
Z poważaniem:
DENTEXIM Co, Berlin
Reprezentacja: Wileński Spółdz. Bank Kupiecki
WILNO, Zamkowa 26, (dawn. ul. Wielka) (vis-a-vis poczty), tel. 166.